

Gepubliceerd op *Sovon.nl* (<https://www.sovon.nl>)

[Home](#) > Meer Blauw op de Wadden!

Publicatie

Meer Blauw op de Wadden!

Dat het al een tijd niet goed gaat met de Blauwe Kieken die fis algemeen bekend. Momenteel broednagenoeg de hele Nederlandse populatie op de Waddeneilanden. Omdat de aantallen ook daar sinds 1995 rap achteruitgaan, is haast geboden om de oorzaken van de afname te achterhalen en beschermingsmaatregelen te formuleren. Om die reden wordt van af 2004 door SOVON in opdracht van Vogelbescherming Nederland onderzoek uitgevoerd naar broedsucces, voedselkeuze en dispersie van de Blauwe Kiekendief op de Waddeneilanden. Onlangs verscheen een rapport over de eerste drie onderzoeksjaren. De ontwikkelingen per eiland blijken behoorlijk te verschillen.

Aantalsverloop op de Wadden

Begin jaren negentig waren Blauwe Kiekendieven op alle Waddeneilanden een vertrouwd beeld. In 1994 nestelden er nog 104 paren, tot op Rottumeroog en Rottumerplaat aan toe (figuur 1). In tien jaar tijd halveerde de stand, en afgelopen jaar vormde een dieptepunt met slechts 43 paren. De grootste afname voltrok zich op de Friese eilanden. Opmerkelijk genoeg schoomelt het aantal paren op Texel al jaren rond de 20 en kan ook de situatie op Schiermonnikoog met wat goede wil stabiel genoemd worden.

Onderzoek op de Wadden

In 2004 ging het onderzoek van start, met als belangrijkste pijlers broedsucces, voedselkeuze en dispersie. Vooral over de voedselkeuze was maar weinig bekend sinds het onderzoek, begin jaren zeventig, van Wim Schipper en studenten. Braakballen en plukresten zijn systematisch verzameld gedurende het gehele broedseizoen, zowel op vaste rustplaatsen als bij de nesten. Omdat de mannetjes grotendeels voor de voedselvoorziening zorgen, werden alle verzamelingen van broederende mannetjes in de broedtijd verzameld. De nesten zijn met een interval van ongeveer tien dagen gecontroleerd, om de legselgrootte te bepalen en de conditie van de jongen te meten. Vanaf 2005 worden alle nestjongen bovendien gekleurd, waarbij voor elk eiland een andere kleur wordt gebruikt. In de drie onderzoeksjaren zijn in totaal van 117 nesten broedbiologische gegevens verzameld. In voedselresten zijn 2479 prooi-items bij elkaar geraapt 1919 uit braakballen en 580 plukresten. Vrijwilligers en terreinbeheerders werden nauw bij het veldwerk betrokken en waren vooral behulpzaam bij het lokaliseren van nesten.

Hoe doen ze het en wat eten ze?

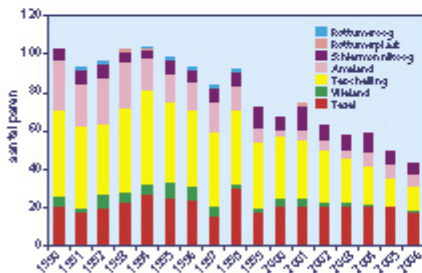
Er bleken grote verschillen tussen de eilanden te bestaan, zowel qua broedsucces als jongenconditie. Gemiddeld was de conditie van jongen op Ameland het slechtst en op

Texel en Schiermonnikoog het best (figuur 2). De conditie was bepalend voor het broedsucces. Paren met 'vette' jongen hadden ook meer uitgevlogen jongen. Zulke ouders zijn ofwel hele succesvolle jagers, ofwel leven ze in een omgeving met veel voedsel.

De verschillen in voedselsamenstelling tussen de eilanden waren minder uitgesproken. Op Texel was het aandeel muizen in het menu het hoogst, op Vlieland en Terschelling het laagst (figuur 3). Op die laatste twee eilanden werden vooral veel zangvogels gevangen. Deze verschillen zijn voor een groot deel terug te voeren op verschillen in prooi-aanbod per eiland. Zo komen op Vlieland en Terschelling alleen kleine muizensoorten voor. Op Ameland en Texel zit ook de wat zwaardere aardmuis en alleen op Texel de vette noordse woelmuis, die aldaar een favoriete prooi van de Blauwe Kiekendief is. Toch kon op terreinniveau geen significant effect gevonden worden tussen de samenstelling van het dieet (prooiaandeel konijn, muis, vogel) en het broedsucces of de conditie van de jongen. Een eerste voorzichtige conclusie is dan ook dat het niet zover om de aard van het voedsel gaat, maar om de hoeveelheid. Een aannemelijke hypothese is dat er tegenwoordig op sommige eilanden (met name Ameland en Terschelling) gemiddeld genomen te weinig prooidieren aanwezig zijn voor een toereikend broedsucces.

Geen liefhebbers van begrazing

In hun nestplaatskeuze bleken de kiekendieven een uitgesproken voorkeur te hebben voor onbegraasde vegetaties. Niet jaar natuurlijk voor een op de grond nestelende proefvogel. Vrijwel alle nesten zaten in dicht duinstrooieel, veelal van kruipkruid, braam en duindoorn. Opmerkelijker is dat ook bij broederende de voorkeur uitgaat naar onbegraasde terreinen. Een belangrijk gegeven in het licht van alle op stapel staande plannen voor grootschalige begrazing in de duinen! Verder hadden jongende mannetjes op Texel

Figuur 1. Aantal verloop van de Blauwe Kiekendief op de Waddeneilanden in 1994-2006 (bronnen: SOVON, WBN, Vogelringzwaaiers Ameland, Staat droefbeheer Terschelling & Vlieland, Nieuwmonsteren-Schiermonnikoog).

Meer Blauw op de Wadden!

Dat het al een tijd niet goed gaat met de Blauwe Kiekendief is algemeen bekend. Momenteel broedt nagenoeg de hele Nederlandse populatie op de Waddeneilanden. Omdat de aantallen ook daar sinds 1995 rap achteruit gaan, is haast geboden om de oorzaken van de afname te achterhalen en

beschermingsmaatregelen te formuleren. Om die reden wordt vanaf 2004 door SOVON in opdracht van Vogelbescherming Nederland onderzoek uitgevoerd naar broedsucces, voedselkeuze en dispersie van de Blauwe Kiekendief op de Waddeneilanden. Onlangs verscheen een rapport over de eerste drie onderzoeksjaren. De ontwikkelingen per eiland blijken behoorlijk te verschillen.

Document:

[Blauwe Kiekendief_Sovon Nieuws_02-07.pdf](#) [1]

Auteurs:

Olaf Klaassen, Lieuwe Dijkse & Peter de Boer

Jaar van uitgave:

2007

Uitgever:

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Publicatiemedium:

Artikel

Bron artikel:

Sovon-Nieuws

Jaargang bron:

2007

Nummer:

2

Soortgroep:

[Broedvogels](#) [2]

Publicatietaal:

Nederlands

[Disclaimer](#) [Privacyverklaring](#) [Voorwaarden](#) [Beheer](#)

Bron-URL: <https://www.sovon.nl/nl/publicaties/meer-blauw-op-de-wadden>

Links

[1] https://www.sovon.nl/sites/default/files/doc/Blauwe%20Kiekendief_Sovon%20Nieuws_02-07.pdf

[2] <https://www.sovon.nl/nl/taxonomy/term/72>